Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος διαστήματος ἱστορία τῆς Θεσσαλονίκης, δι' ἧς καὶ αἱ Βυζαντιναὶ πράξεις νὰ διευκρινισθῶσιν ὡς πρὶν ἠδύναντο, φαίνεται ἀπολεσθεῖσα, πρὸς μεγίστην λύπην. Διότι τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ἔργα τοῦ Φωκᾶ εἶναι λίαν ἐστερημένα ἱστορικοῦ φωτός. Παραλείψαντες δ' ἡμεῖς τὸν ἅγιον Δημήτριον, οὗτινος τὴν μετὰ τῆς Εὐταξίαςσυμβίωσιν παραβάλλουσιν οἱ σοφοὶ τῇ τοῦ Νουμᾶ μετὰ τῆς Ἡγερίας συνουσίᾳ (18), διηγησόμεθα ἐφεξῆς τοὺς λοιποὺς κατὰ Θεσσαλονίκης Σλαυικοὺς πολέμους.

(ἀκολουθεῖ).

Παρόραμα τῆς 2 *σημ*. Σ. 75· πρόσθες Σλύσσερον ἐν Εἰκονομ. αὐτοκράτ. σ, σ. 34 κ. ἑπόμ.

Ν. Α. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ
ΛΟΓΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΟΥ ΙΗ' ΑΙΩΝΟΣ
ΠΕΡΙΕΛΘΟΥΣΑΙ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΥ

(Συνέχεια ἀριθ. 5. σελ. 7[illegible]).

Ε'.

Ἀρσένιος Βασιλείῳ.

Τὴν ὑμετέραν ἐλλογιμότητα ἥδιστα κατασπάζομαι σὺν τῷ σωτηρίῳ ἀσπασμῷ.

Τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ περιττολογῶ, ἀλλὰ μόνον τὰ κατεπείγοντα γράφω σοι· πρῶτον μὲν ὅτι τὰ γράμματα, ὁποῦ σᾶς ἔγραψα, δὲν τὰ ἐπέμψατε, δηλαδὴ τὸ πρὸς τὸν αὐθέντην, καὶ τὸν Ἰάκωβον Πάτμιον Καπικιαχαγιά, καὶ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἐν Βλαχίᾳ διδάσκαλον (1), ἠγανάκτησα δὲ καὶ ἀγανακτῶ κατὰ πολλὰ διὰ τὴν βραδύτητα τῶν τοιούτων γραμμάτων, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο ὁποῦ γνωρίζετε

---

(18) Ἀπαντᾷ καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὥρα Εὐνομία. Πίνδ. Ὀλυμ. 13, 6. (Diluc. Τ. Ι. Σ. 440) ὡς θεία προστάτις τῆς πολιτικῆς τῶν Κορινθίων Εὐταξίας μετὰ τῶν ἑαυτῆς ἀδελφῶν Δίκης καὶ Εἰρήνης αἰνουμένη. Ὁ ἅγιος ὅμως Δημήτριος οὐ μόνον τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν αὐτόπτης, ὡς ἄλλος Ἀπόλλων, ἰατρὸς καὶ μάντις ἦτο διὰ τοὺς Θεσσαλονικεῖς, ἀλλὰ γῆς τε καὶ θαλάσσης καὶ ἀνέμων καὶ ὑετῶν κύριος. (Εὐσταθ. πονημ. Σ. 180, 20—30· Σ. 181, 50—60 ἑπόμ.) τὰ τῶν ὡρῶν μυστήρια πρός τινα καὶ ἄλλα ἐν τούτῳ τῷ ἁγίῳ διεσώθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν ἐκ τῆς ἀρχαίας θρησκείας.

(1) Περὶ ἀμφοτέρων τούτων βλέπε προηγουμένην ἐπιστολὴν [Σημ. 4. 8].

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Κ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ 639

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ὅτι εἶναι ἀναγκαία, καὶ ἐμπορούσατε παντοίῳ τρόπῳ δι' ἑτέρου τρόπου νὰ ἔλθουν χωρὶς ἀναβολῆς συντομώτερα εἰς χεῖράς μου· ὅθεν, εἰ μὲν καὶ δὲν τὰ ἐστείλατε, τί ἄλλο, παρὰ νὰ σᾶς παρακινήσω πάλιν νὰ πεμφθοῦν τὸ συντομώτερον ; Ἐγὼ πρὸς τὸν Ἰάκωβον δὲν ἐπῆγα παντάπασι μὴν ἔχοντας τὸ γράμμα, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ἀνάρμοστον χωρὶς γράμματός σου νὰ κινήσω τοιοῦτον λόγον. Ὁ παπᾶ Ἠσαΐας καθὼς μὲ εἶπε, καὶ ἄλλοι (2), εἶναι πρόθυμος ὁ Ἰάκωβος εἰς σύστασιν τοῦ πράγματος. Εἰς τὸ ῥουφέτι τῶν γουναράδων, χάριτι Θεοῦ καὶ δι' εὐχῶν τῶν ἀοιδίμων ἡμῶν διδασκάλων, ἔγεινεν οἰκονομία ἱκανή, δηλαδὴ νὰ πέμπωνται ἐκ μέρους τοῦ ῥουφετίου κατ' ἔτος γρόσια διακόσια πεντήκοντα· πάσχω δέ, ἦν Θεὸς διδῷ, νὰ συμπληρωθοῦν τριακόσια, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλουν γένη καὶ γράμματα συγγελλιώδη Πατριαρχικὰ εἰς σύστασιν μονιμωτέραν τοῦ πράγματος, καὶ πολυχρόνιον· ἐγὼ ὅμως τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὁποῦ σᾶς γράφω, τὴν παρὰ τοῦ ῥουφετίου, δὲν τὴν ἐφανέρωσα εἰς οὐδένα, ἕως οὗ νὰ γείνουν τὰ γράμματα, ὑποπτευόμενος τὸν φθόνον καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν ἐνταῦθα σπουδαίων. Πρόσεχε δὲ καὶ ἡ λογιότης σου νὰ μὴν τὴν φανερώσῃς εἰς κανένα Πάτμιον, οὔτε λαϊκόν, οὔτε ἱερωμένον, οὔτε αὐτῷ τῷ ἡγουμένῳ καὶ παπᾷ Ἠσαΐᾳ μὴ εἴπῃς τί, οὔτε νῦν, οὔτε εἰς τὸ ἑξῆς, ἐπειδὴ γνωρίζεις καὶ ἡ λογιότης σου, ὅτι δὲν συμβάλλει παντάπασι, διὰ πολλὰ αἴτια, νὰ γνωρισθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἰς τοὺς Πατμίους [illegible] καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς ἔστω ἀνέκφορος ὁ λόγος, ἕως οὗ θὰ ἔλθουν τὰ ἄσπρα εἰς Πάτμον κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος· εὐχῶν ὅμως δεῖται ἡ τελείωσις τούτου τοῦ ἔργου, διὰ νὰ μὴν ἐμποδισθῇ ὑπό τινος κακεντρεχοῦς. Τοῦ παπᾶ Κὺρ Ἠσαΐα τὸ στόμα εἶναι περιττολόγον, καὶ διὰ τοῦτο πρόσεχε τῷ ἀνδρί. Ἡμεῖς πρέπει ὅ,τι βοήθεια γείνῃ εἰς τὸ Σχολεῖον νὰ κατορθωθῇ ἰδίως ἐξ ἡμῶν τῶν τῆς Σχολῆς, καὶ οὐχὶ ἔκ τινος τῶν τῆς Μονῆς, διὰ νὰ μὴν ἔχουν εἰς τὸ ἑξῆς λαβήν, καιροῦ καλοῦντος, οἱ τῆς Μονῆς πατέρες καὶ σφετερίσουν τι τῶν προσόδων τῆς Σχολῆς. Ἂν γείνῃ καὶ ἐκ τοῦ αὐθέντος κἀμμία ἄλλη βοήθεια, εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει ὁπωσοῦν διαιωνίσει τὸ Σχολεῖον μετὰ πληθυσμοῦ μαθητῶν. Μὴν ἀμελήσῃς διὰ τὰ γράμματα, διότι εἶναι χρεία νὰ ἐκαρτερῶ ἕως νὰ ἔλθουν, καὶ κατατρίβεται καιρὸς καὶ ἔξοδα πολλά. Ὁ Κὺρ Γερμανὸς ὁ Κύπριος (3) μὲ ἔγραψε περί τινος ὑποθέσεως· παρακαλῶ ὅμως ἀποκρίθητι ὡς ἐκ μέρους μου τῇ αὐτοῦ λογιότητι, τόσον μόνον, ὅτι μάρτυς ὁ Κύριος ὅτι ἀπὸ ὅσα ὑποπτεύεται κατ' ἐμοῦ, οὔτε εἴδησιν ἔχω, οὔτε ὅλως κἀμμίαν ἐνθύμησιν τούτων, οὔτε βιβλίον ἔλαβα ἐκ τῶν αὐτοῦ· ἕνα Βουλγαρίαν ἔχω, καὶ ἐ-

(2) Ἔδει εἰπεῖν «ὁ παπᾶ Ἠσαΐας καὶ ἄλλοι καθὼς μὲ εἶπον».

(3) Ὁ Κύπριος οὗτος Γερμανὸς πιθανῶς ἦν ὁ ὑπ' ἄλλων Κρητικὸς λεγόμενος, καὶ ἐπὶ πολυγλωττίᾳ φημιζόμενος [Σάθ. Αὐτ. σ. 603].

κεῖνον τὸν ἠγόρασα εἴκοσι χρόνους τώρα ἐνταῦθα διατρίβων, ἀπὸ τὸν πρὸ ὀλίγου ἐξορισθέντα Σεῤῥῶν, ἀγκαλὰ ἐρχόμενος ἐγὼ σὺν θεῷ αὐτοῦ, θέλω πληροφορήσει τὸν Κὺρ Γερμανὸν ἐντελέστερον, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τῶν ἀνυπάρκτων ὑπονοιῶν. Οὐχὶ ἕτερον, ὁ δὲ τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ μετ' ὀλίγον νὰ ἀπολαύσωμεν ἀλλήλων εὐφραινόμενοι πνευματικώτερον. Τοὺς εἰδότας με μαθητὰς ἄσπασον ὡς παρ' ἐμοῦ δεόντως. Ἀνίσως καὶ εἶχα γραφέα ἰδίως ἔγραφα καὶ εἰς τὸν παπᾶ Κὺρ Διονύσιον, καὶ Χατσῆ Ἀλέξανδρον, καθὼς ἀπαιτεῖ τὸ καθῆκον· μὴν ἔχοντας δέ, ἂς ἀρκεσθοῦν εἰς τοὺς ἀσπασμοὺς τοὺς ἐμμέσους, καὶ ὅταν ἀνταμωθῶμεν θέλομεν ὁμιλήσει πληρέστερον. Καὶ αὖθις ἐῤῥῶσθαι καθ' ἑκάτερα.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως αψμέ. Μαΐου ή.

Ὁ σὸς Ἀρσένιος.

Εἰς Πάτμον.

ς'.

Βασίλειος Ἀρσενίῳ.

[*Ἐπιστολὴ τοῦ σοφωτάτου Βασιλείου, τοῦ ἐν Πάτμῳ σχολαρχοῦντος, τοῦ ἐκ Περιχωρίου Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις ἦν ἀκμάσας ἐπὶ τοῦ Γερασίμου, τοῦ καὶ αὐτοῦ Κωνσταντινουπολίτου, τῶν ἐν Μέσῳ Ξύλου* (sic), *πεμπομένη πρὸς τὸν σοφὸν Ἀρσένιον Λύδιον*] (1).

Καὶ τὰ μετὰ τοῦ Κὺρ Ἠσαΐου παρὰ τῆς ὑμετέρας λογιότητος πεμφθέντα μοι γράμματα, ἐν τῇ αὐτῇ ῇ (2) ἀγάπῃ τε καὶ θυμιδίᾳ ἀνέγνων, καὶ σοῦ τὸ σπουδαῖον ἐπὶ καλὰ (3) τεθαύμακα καὶ δὴ καὶ πάντα κάλον κινεῖς, τὸ τοῦ λόγου, ὥστε γενέσθαι καὶ τοῖς ἀπόροις πόρον τινὰ τοῦ βίου (4)· τοῦτο πάνυ ἐπαινετὸν καὶ Θεῷ φίλον, καί γε μυρίων ἀναῤῥήσεων

---

(1) Ταῦτα ἐν τῷ περιθωρίῳ φέρεται δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένα. Τὸν χρόνον δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἄδηλον ὄντα, ῥᾷον ἐξευρεῖν παραθεμένους τὴν προηγουμένην τοῦ Ἀρσενίου ἐπιστολὴν πρὸς ταύτην, ἣν ὁ Βασίλειος ἀμοιβόμενος ἔγραφεν.

(2) Γρ. ᾗ.

(3) Γρ. ἐπὶ πολύ.

(4) Τὴν ἐξ ἀπορίας τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων ταλαιπωρίαν οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀνωτέρω τοῦ Ἀρσενίου ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ ταύτης τοῦ Βασιλείου γινώσκομεν, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρας μαθητοῦ τινος πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει προστάτην αὐτοῦ ἐπιστέλλοντος, ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς ὡς περίεργα —«Γινώσκετε ὅτι ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Χατζῆ ἄλλο δὲν μοῦ δίδουν, πάρεξ τὸ »διωρισμένον τῆς καθ' ἑβδομάδος τὸ ψωμὶ καὶ λάδι ὁποῦ καίω εἰς τὴν σπου»δήν μου τὴν νύκτα. Χαριζόμενοι τῆς μακαριότητός σου δείχνουν πολλὴν ἀ»γάπην καὶ προθυμίαν εἰς τοῦ λόγου μου· μά, ἂν αὐτοὶ ὑστεροῦνται, πῶς

πρόξενον· ἐγὼ δὲ τὰ πρὸς τὸν ἡγεμόνα καὶ τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἅπερ ὡς ἀναγκαῖα ἀπαιτεῖς γράμματα, ἑκὼν εἶναι ἀναβάλλομαι πολλῶν ἕνεκα, καὶ ὅτι οὐκ ἐθέλω πολλῶν κατὰ ταὐτόν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς διολλεῖν (5) ταῖς θύραις, τὸν τῶν πολλῶν φθόνον διωθούμενος, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἃ πέπομφα πρότερον διὰ σοῦ τῷ φιλανθρώπῳ καὶ εὐτυχεστάτῳ ῥουφετίῳ, οὐδεμίαν παρ' αὐτῶν ἐδεξάμην ἀπάντησιν, οὔτε μὴν προσαγόρευσιν, εἰ ὅλως ἐπιεικῶς διῆλθον τὰ παρ' ἐμοῦ· καὶ γὰρ εἰκὸς ἦν παρ' αὐτῶν ἐκείνων ἐλθεῖν γράμματα, πρὸς οὓς καὶ ἡ ἀξίωσις, καὶ τότε εἴχομεν πιστεύειν καὶ τοῖς παρὰ τῶν ἄλλων· νῦν δέ, ἐκείνων σιγόντων, τίνα πίστιν δοτέον ταῖς φήμαις; διὸ ἵνα μὴ περιττός τις καὶ μάταιος δοκῶ τοῖς τὰ ἀλλότρια ταλαντεύουσι, τῇ τῶν καθηγητῶν μου αὐταρκείᾳ καὶ ἐνδείᾳ εἱλλόμην, ἕως ἂν ἡ τὰ πάντα καλῶς διοικοῦσα πρόνοια παρακαλέσοι καὶ ἐμέ, καὶ τοὺς περὶ ἐμὲ οἷς οἶδε κρίμασιν. Ἐπέστειλά σοι πρότερον καὶ τὰ πρὸς ἀπάντησιν ἀνήκοντα τῆς πρώτης σου ἐπιστολῆς, ἥτις περιεῖχε τὰ προβλήματα ταῦτα — «τίνα δηλαδὴ τῶν μαθημάτων παραδοτέα σοί, καὶ τίνα ἐμοί, καὶ ποῖος ἔσται ὁ τεχνολόγος· ὅτι αὐτὸς ἀηδῶς ἔχεις ἐπὶ τοῦτο, καὶ ὅτι δεινότατον εἶναι ἐν ἀδελφοῖς τὸν μὲν λέγειν οὕτως ἐγὼ θέλω, τὸν δὲ οὐχ οὕτως» — ὥστε μὲ ἐκ τούτων τῶν σῶν, τί ἕτερον, ἢ δεσποτείαν ἐκδέχεσθαι, καὶ διχογνωμίαν, καί, καθ' Ὅμηρον φάναι, πολυκοιρανίην, ἥτις οὐκ ἀγαθὸν ἐκείνῳ γνωμοδοτεῖται; ἀνθ' ὅτου γε διὰ πολλὰ αἴτια, [illegible] αὐτὰ ταῦτα, καὶ ὅτι οὐχ οὕτως ἀναγκαία ἑτέρου καθηγητοῦ παρουσία, ἐπεὶ δὲ οἱ μαθητιῶντες οὕτως εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς πολλὰ καὶ μείζω τῶν μαθημάτων, ἀλλ' ἢ μόνου τεχνολόγου χρήζουσι (6) δι' ἀναψυχὴν καὶ

»δύνανται νὰ κυβερνήσουν ἐμένα; Διὰ τούτην τὴν στενοχωρίαν ὁποῦ περνῶ »μόνος ὁ Θεὸς τὴν γινώσκει. Ἠξεύρετε ἡ μακαριότης σας ἀνίσως καὶ μὲ μο»ναχὸν ψωμὶ δύναται νὰ ζήσῃ τινάς, καὶ μάλιστα ὁποῦ τὰ γράμματα εἶναι »μελαγχολικά, καὶ μετὰ τὴν σπουδήν, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, πρέ»πει ὁ σπουδαῖος νὰ ἔχῃ ὄχι μόνον τὰ ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ »περισσὰ διὰ νὰ παρηγορήσῃ καὶ νὰ δώσῃ ὀλίγην τῆς φύσεως ἄνεσιν. Ἐπειδὴ »καὶ ὁποῦ ὑστεροῦμαι καὶ ἀπὸ αὐτὰ [τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα] βέβαια ἢ νὰ »ἀσθενήσω, ἢ καὶ νὰ κτικιάσω εἰς ὅλον τὸ ὕστερον· ἔπειτα μὲ λυπεῖ κατὰ »πολλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ καταφρόνησις, ὅτι ὅλοι τὸ ἠξεύρουν πῶς εἶμαι »ἐδικός σου ἄνθρωπος, καὶ μέσα εἰς τὸ Σχολεῖον δὲν εἶναι ἄλλος δυστυχέστε»ρος. Ὁ πλέον πτωχότερος τοῦ εὑρίσκονται πολλοὶ ἢ ὀλίγοι παράδες, καὶ ἀ»γοράζει ὅ,τι συμβάλλει πρὸς παραμυθίαν τοῦ σώματος· ἐγὼ μόνος ὅταν ψω»νίζουν οἱ ἄλλοι, βλέπω ἀπὸ μακριὰ καὶ θλίβομαι. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μαθή»ματα πολλὴν ὑπομένω ζημίαν, ἐπειδὴ ἡ φύσις ὅταν στενοχωρεῖται εἰς τὰ »μαθήματα ἀπὸ τὴν λύπην, σκοτίζεται καὶ ἐκεῖνος, καὶ ὅλως διόλου τὴν δυσ»τυχίαν του συλλογίζεται» — [Ἐκ τοῦ χειρογρ. σ. 231].

(5) Γρ. διοχλεῖν.

(6) Τὸ χωρίον ἔπαθεν ὑπὸ τῆς ἀντιγραφῆς. Ἴσ. γραπτ. — Καὶ ὅτι οὐχ

τούτου ἐμήν, διά τοι τοῦτο τῆς προτέρας ἀπέστην βουλῆς, καὶ λαβόμενος εἰς νοῦν ὅπως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀοίδιμοι καὶ σοφώτατοι ἄνδρες τὸν βίον διῆγον, οὐ κατὰ τὸ — θέλω, δηλαδὴ καὶ θέλεις — οὔτε μὴν — σοὶ ταῦτα ἔστω, κἀμοὶ δ' ἐκεῖνα, καὶ πρὸς ταῦτα ἐγὼ ἀηδῶς ἔχω — καὶ ἄλλα τὰ τῆς διαιρέσεως καὶ μάχης ῥήματα, ἀλλ' ἓν εἶχον τὰ πάντα, ἀλλήλων ἀντιλαμβανόμενοι, καὶ ἐφ' ἓν σκοποῦντες τέλος· ταῦτα δὴ κατανοήσας, ἐκείνους ὑπόδειγμα στήσασθαι ἐμαυτῷ κέκρικα, καὶ κρατήσας τινὰ τῶν παρ' ἐμοὶ μαθητευομένων, καὶ τοῦτον γνοὺς διὰ βίου ἔχοντα εὐπειθῶς τοῖς ἐμοῖς νεύμασι, καὶ τὸν δυνατὸν γυμνασθέντα τρόπον (7), βοηθὸν χρήσομαι πρὸς ἅπερ βούλομαι, καὶ μετ' ἐμέ, ἣν Θεὸς θέλῃ τοῖς ἐμοῖς ἐπινεῦσαι πόνοις, παραλήψομαι. Καὶ ταῦτα οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ θαῤῥῶν γράφω, ἀλλὰ πειθόμενος ταῖς τε ὑποθήκαις καὶ συμβουλαῖς τοῦ ἐμοῦ καθηγητοῦ καὶ γέροντος.................. (8). Καὶ ταῦτα εἰς τοσοῦτον· σὺ δέ μοι ὑγιαίνοις εἰς τὸ ἑξῆς εὔθυμος, ἐν καλῷ βίῳ καὶ ἀπράγμονι, καὶ ἐμοὶ ἐπευχόμενος φέρειν μακροθύμως καὶ ξενιτείαν, καὶ πενίαν, καὶ ὀρφανίαν, καὶ ἀγνωμοσύνην τῶν πολλῶν, καὶ τέλος τὴν ἀκατάπαυστον λειτουργίαν ταύτην, τὴν οἷον διδασκαλικήν, καί μοι μετὰ τῆς αὐτῆς ἀγάπης θαῤῥούντως ἐπίστελλε τὰ τῆς ὑγείας σου εὐαγγέλια· οὐ γὰρ ὅτι μὴ συνῳκήσαμεν ἀλλήλοις, ἤδη καὶ ἐμισήσαμεν, ἄπαγε! ἀλλὰ καὶ ἐφιλοῦμεν καὶ φιλοῦμεν καὶ ἐς ἀεὶ φιλήσομεν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Περίληψις

Περὶ ἑορτασίμων ἡμερῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς κ. προϊσταμένους τῶν Γυμνασίων καὶ Ἑλληνικῶν σχολείων.

Μετὰ λύπης μανθάνομεν ἐκ παραπόνων γονέων, ὅτι τῶν δημοσίων παιδευτηρίων τινὰ ἀργοῦσιν ἐν ἡμέραις μὴ συμπεριλαμβανομέναις ἐν τῷ

οὕτως ἀναγκαία ἑτέρου καθηγητοῦ παρουσία, ἐπεὶ δὴ οἱ μαθητιῶντες εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς [τὰ] πολλὰ καὶ μείζω τῶν μαθημάτων, ἀλλ' ἢ μόνον τεχνολόγου χρῄζουσι κτλ.

(7) Ἴσ. — καὶ [κατὰ] τὸν δυνατὸν γυμνασθέντα τρόπον.

8) Τὰς ἐν μέσῳ λέξεις, ἅτε ἀσυναρτήτους καὶ σκοτεινάς, παρελείψαμεν.

περὶ ἑορτασίμων ἡμερῶν Β. Διατάγματι τῆς 26 Ἰουλίου 1856. Ἡ τοιαύτη κατάχρησις πρέπει νὰ ἐκλείψῃ καθάπαξ καὶ ἀπολύτως. Θέλομεν δὲ μετὰ πάσης αὐστηρότητος ἐφαρμόσει τὰ τοῦ νόμου κατὰ παντὸς προϊσταμένου δημοσίου παιδευτηρίου, ὅστις ἤθελεν ὁπωσδήποτε μηνυθῇ ὡς παραβάτης τοῦ εἰρημένου διατάγματος, ἀποστερῶν οὕτω τῆς διδασκαλίας τοὺς μαθητὰς ἐν ἡμέραις μὴ ἑορτασίμοις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἀπριλίου 1880.

Ὁ ὑπουργὸς
Ν. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Κ. Φρειδερῖκος.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ.

Ἐπιτομὴ φυσικῆς ἱστορίας ἤτοι Ζωολογία, Βοτανική, Γεωλογία καὶ Ὀρυκτολογία ηὐξημένη καὶ διωρθωμένη ὑπὸ *Δ. Ἡ. Κυριακοπούλου* καθηγητοῦ τοῦ Γ′ ἐν Ἀθήναις γυμνασίου. Ἐν Ἀθήναις 1880.

— **Βίοι παράλληλοι Πλουτάρχου** οἱ ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκόμενοι. Τεῦχος πρῶτον, Ἆγις καὶ Κλεομένης μετὰ σχολίων ὑπὸ *Μ. Γκιόλμα* καθηγητοῦ. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον «ὁ Παλαμήδης», 1880. 4ον. Σελ. α′—ς′ καὶ 1—108. Τιμᾶται [illegible]

— **Ἀνθρωπολογίας** ἤτοι σωματολογίας καὶ ψυχολογίας στοιχεῖα ὑπὸ *Β. Ἀργυροπούλου*. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1880. 4ον. Σελ. 238. Τιμᾶται φράγκων 5.

— Λατινικὴ ἐγκυκλοπαιδεία. — **Κικέρωνος** ὁ Α′ καὶ Δ′ κατὰ Κατιλίνα λόγος μετὰ σημειώσεων πρὸς χρῆσιν μαθητῶν γυμνασίων ὑπὸ *Εὐαγ. Κ. Κοφινιώτου* καθηγητοῦ. Τόμος τρίτος, τεῦχος ά. Ἀθήνησι, τυπογραφεῖον «ὁ Παλαμήδης». 1880.

— Πρὸς τὴν σεβ. Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων **ὑπόμνημα τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ συλλόγου** περὶ συστάσεως καὶ συντηρήσεως ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς σχολῆς. Ἐν Ἀθήναις 1880.

Ἐν τῷ προσεχεῖ φυλλαδίῳ καταχωρισθήσεται ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Δ. Πανταζῆ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Δήμιτσα ἐπίκρισιν τῶν Χαλδαϊκῶν του.

Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν τῆς ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ **ἀλλάξωσι διαμονήν, παρακαλοῦνται ν' ἀγγείλωσι τοῦτο ἐγγράφως πρὸς τὸν κ. Δ. Η. Κυριακόπουλον καθηγητὴν τοῦ Γ′ ἐν Ἀθήναις γυμνασίου.**

ΑΘΗΝΗΣΙ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ».

(15-10ν 1880)

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος διαστήματος ἱστορία τῆς Θεσσαλονίκης, δι' ἧς καὶ αἱ Βυζαντιναὶ πράξεις νὰ διευκρινισθῶσιν ὡς πρὶν ἠδύναντο, φαίνεται ἀπολεσθεῖσα, πρὸς μεγίστην λύπην. Διότι τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην ἔργα τοῦ Φωκᾶ εἶναι λίαν ἐστερημένα ἱστορικοῦ φωτός. Παραλείψαντες δ' ἡμεῖς τὸν ἅγιον Δημήτριον, οὗτινος τὴν μετὰ τῆς Εὐταξίαςσυμβίωσιν παραβάλλουσιν οἱ σοφοὶ τῇ τοῦ Νουμᾶ μετὰ τῆς Ἠγερίας συνουσίᾳ (18), διηγησόμεθα ἐφεξῆς τοὺς λοιποὺς κατὰ Θεσσαλονίκης Σλαυικοὺς πολέμους.

(ἀκολουθεῖ).

Παρόραμα τῆς 2 σημ. Σ. 75· πρόσθες Σλύσσερον ἐν Εἰκονομ. αὐτοκράτ. σ, σ. 34 κ. ἑπόμ.

Ν. Α. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ
ΛΟΓΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΟΥ ΙΗ' ΑΙΩΝΟΣ
ΠΕΡΙΕΛΘΟΥΣΑΙ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΥ

(Συνέχεια ἀριθ. 5, σελ. 74).

Ε'.

Ἀρσένιος Βασιλείῳ.

Τὴν ὑμετέραν ἐλλογιμότητα ἥδιστα κατασπάζομαι σὺν τῷ σωτηρίῳ ἀσπασμῷ.

Τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ περιττολογῶ, ἀλλὰ μόνον τὰ κατεπείγοντα γράφω σοι· πρῶτον μὲν ὅτι τὰ γράμματα, ὁποῦ σᾶς ἔγραψα, δὲν τὰ ἐπέμψατε, δηλαδὴ τὸ πρὸς τὸν αὐθέντην, καὶ τὸν Ἰάκωβον Πάτμιον Καπικιαχαγιά, καὶ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἐν Βλαχίᾳ διδάσκαλον (1), ἠγανάκτησα δὲ καὶ ἀγανακτῶ κατὰ πολλὰ διὰ τὴν βραδύτητα τῶν τοιούτων γραμμάτων, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο ὁποῦ γνωρίζετε

---

(18) Ἀπαντᾷ καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὥρα Εὐνομία. Πίνδ. Ὀλυμ. 13, 6. (Diluc. T. I. Σ. 440) ὡς θεία προστάτις τῆς πολιτικῆς τῶν Κορινθίων Εὐταξίας μετὰ τῶν ἑαυτῆς ἀδελφῶν Δίκης καὶ Εἰρήνης αἰνουμένη. Ὁ ἅγιος ὅμως Δημήτριος οὐ μόνον τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν αὐτόπτης, ὡς ἄλλος Ἀπόλλων, ἰατρὸς καὶ μάντις ἦτο διὰ τοὺς Θεσσαλονικεῖς, ἀλλὰ γῆς τε καὶ θαλάσσης καὶ ἀνέμων καὶ ὑετῶν κύριος. (Εὐσταθ. πονημ. Σ. 180, 20—30· Σ. 181, 50—60 ἑπόμ.) τὰ τῶν ὡρῶν μυστήρια πρός τινα καὶ ἄλλα ἐν τούτῳ τῷ ἁγίῳ διεσώθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν ἐκ τῆς ἀρχαίας θρησκείας.

(1) Περὶ ἀμφοτέρων τούτων βλέπε προηγουμένην ἐπιστολὴν [Σημ. 4, 8].

ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ ἐμπορούσατε παντοίῳ τρόπῳ δι' ἑτέρου τρόπου νὰ ἔλθουν χωρὶς ἀναβολῆς συντομώτερα εἰς χεῖράς μου· ὅθεν, εἰ μὲν καὶ δὲν τὰ ἐστείλατε, τί ἄλλο, παρὰ νὰ σᾶς παρακινήσω πάλιν νὰ πεμφθοῦν τὸ συντομώτερον; Ἐγὼ πρὸς τὸν Ἰάκωβον δὲν ἐπῆγα παντάπασι μὴν ἔχοντας τὸ γράμμα, ὡσὰν ὁποῦ εἶναι ἀνάρμοστον χωρὶς γράμματός σου νὰ κινήσω τοιοῦτον λόγον. Ὁ παπᾶ Ἡσαΐας καθὼς μὲ εἶπε, καὶ ἄλλοι (2), εἶναι πρόθυμος ὁ Ἰάκωβος εἰς σύστασιν τοῦ πράγματος. Εἰς τὸ ῥουφέτι τῶν γουναράδων, χάριτι Θεοῦ καὶ δι' εὐχῶν τῶν ἀοιδίμων ἡμῶν διδασκάλων, ἔγεινεν οἰκονομία ἱκανή, δηλαδὴ νὰ πέμπωνται ἐκ μέρους τοῦ ῥουφετίου κατ' ἔτος γρόσια διακόσια πεντήκοντα· πάσχω δέ, ἣν Θεὸς διδῷ, νὰ συμπληρωθοῦν τριακόσια, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλουν γένη καὶ γράμματα συγγελλιώδη Πατριαρχικὰ εἰς σύστασιν μονιμωτέραν τοῦ πράγματος, καὶ πολυχρόνιον· ἐγὼ ὅμως τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὁποῦ σᾶς γράφω, τὴν παρὰ τοῦ ῥουφετίου, δὲν τὴν ἐφανέρωσα εἰς οὐδένα, ἕως οὗ νὰ γείνουν τὰ γράμματα, ὑποπτευόμενος τὸν φθόνον καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν ἐνταῦθα σπουδαίων. Πρόσεχε δὲ καὶ ἡ λογιότης σου νὰ μὴν τὴν φανερώσῃς εἰς κανένα Πάτμιον, οὔτε λαϊκόν, οὔτε ἱερωμένον, οὔτε αὐτῷ τῷ ἡγουμένῳ καὶ παπᾷ Ἡσαΐᾳ μὴ εἴπῃς τί, οὔτε νῦν, οὔτε εἰς τὸ ἑξῆς, ἐπειδὴ γνωρίζεις καὶ ἡ λογιότης σου, ὅτι δὲν συμβάλλει παντάπασι, διὰ πολλὰ αἴτια, νὰ γνωρισθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἰς τοὺς Πατμίους. Προσέτι [illegible] μαθητὰς ἔστω ἀνέκφορος ὁ λόγος, ἕως οὗ νὰ ἔλθουν τὰ ἄσπρα εἰς Πάτμον κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος· εὐχῶν ὅμως δεῖται ἡ τελείωσις τούτου τοῦ ἔργου, διὰ νὰ μὴν ἐμποδισθῇ ὑπό τινος κακεντρεχοῦς. Τοῦ παπᾶ Κὺρ Ἡσαΐα τὸ στόμα εἶναι περιττολόγον, καὶ διὰ τοῦτο πρόσεχε τῷ ἀνδρί. Ἡμεῖς πρέπει ὅ, τι βοήθεια γείνῃ εἰς τὸ Σχολεῖον νὰ κατορθωθῇ ἰδίως ἐξ ἡμῶν τῶν τῆς Σχολῆς, καὶ οὐχὶ ἔκ τινος τῶν τῆς Μονῆς, διὰ νὰ μὴν ἔχουν εἰς τὸ ἑξῆς λαβήν, καιροῦ καλοῦντος, οἱ τῆς Μονῆς πατέρες καὶ σφετερίσουν τι τῶν προσόδων τῆς Σχολῆς. Ἂν γείνῃ καὶ ἐκ τοῦ αὐθεντὸς κάμμία ἄλλη βοήθεια, εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει ὁπωσοῦν διαιωνίσει τὸ Σχολεῖον μετὰ πληθυσμοῦ μαθητῶν. Μὴν ἀμελήσῃς διὰ τὰ γράμματα, διότι εἶναι χρεία νὰ ἐκαρτερῶ ἕως νὰ ἔλθουν, καὶ κατατρίβεται καιρὸς καὶ ἔξοδα πολλά. Ὁ Κὺρ Γερμανὸς ὁ Κύπριος (3) μὲ ἔγραψε περί τινος ὑποθέσεως· παρακαλῶ ὅμως ἀποκρίθητι ὡς ἐκ μέρους μου τῇ αὐτοῦ λογιότητι, τόσον μόνον, ὅτι μάρτυς ὁ Κύριος ὅτι ἀπὸ ὅσα ὑποπτεύεται κατ' ἐμοῦ, οὔτε εἴδησιν ἔχω, οὔτε ὅλως κάμμίαν ἐνθύμησιν τούτων, οὔτε βιβλίον ἔλαβα ἐκ τῶν αὐτοῦ· ἕνα Βουλγαρίαν ἔχω, καὶ ἐ-

(2) Ἔδει εἰπεῖν «ὁ παπᾶ Ἡσαΐας καὶ ἄλλοι καθὼς μὲ εἶπον».

(3) Ὁ Κύπριος οὗτος Γερμανὸς πιθανῶς ἦν ὁ ὑπ' ἄλλων Κρητικὸς λεγόμενος, καὶ ἐπὶ πολυγλωττίᾳ φημιζόμενος [Σάθ. Αὐτ. σ. 603].

κεῖνον τὸν ἠγόρασα εἴκοσι χρόνους τώρα ἐνταῦθα διατρίβων, ἀπὸ τὸν πρὸ ὀλίγου ἐξορισθέντα Σερρῶν, ἀγκαλὰ ἐρχόμενος ἐγὼ σὺν θεῷ αὐτοῦ, θέλω πληροφορήσει τὸν Κὺρ Γερμανὸν ἐντελέστερον, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τῶν ἀνυπάρκτων ὑπονοιῶν. Οὐχὶ ἕτερον, ὁ δὲ τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ μετ' ὀλίγον νὰ ἀπολαύσωμεν ἀλλήλων εὐφραινόμενοι πνευματικώτερον. Τοὺς εἰδότας με μαθητὰς ἄσπασον ὡς παρ' ἐμοῦ δεόντως. Ἀνίσως καὶ εἶχα γραφέα ἰδίως ἔγραφα καὶ εἰς τὸν παπᾶ Κὺρ Διονύσιον, καὶ Χατσῆ Ἀλέξανδρον, καθὼς ἀπαιτεῖ τὸ καθῆκον· μὴν ἔχοντας δέ, ἂς ἀρκεσθοῦν εἰς τοὺς ἀσπασμοὺς τοὺς ἐμμέσους, καὶ ὅταν ἀνταμωθῶμεν θέλομεν ὁμιλήσει πληρέστερον. Καὶ αὖθις ἐρρῶσθαι καθ' ἑκάτερα.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως αψμέ. Μαΐου ή.

Ὁ σὸς Ἀρσένιος.

Εἰς Πάτμον.

ς'.

Βασίλειος Ἀρσενίῳ.

[*Ἐπιστολὴ τοῦ σοφωτάτου Βασιλείου, τοῦ ἐν Πάτμῳ σχολαρχοῦντος, τοῦ ἐκ Περιχωρίου Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις ἦν ἀκμάσας ἐπὶ τοῦ Γερασίμου, τοῦ καὶ αὐτοῦ Κωνσταντινοπολίτου, τῶν ἐν Μέσῳ Ξύλου* (sic), *πεμπομένη πρὸς τὸν σοφὸν Ἀρσένιον Λύδιον*] (1).

Καὶ τὰ μετὰ τοῦ Κὺρ Ἠσαΐου παρὰ τῆς ὑμετέρας λογιότητος πεμφθέντα μοι γράμματα, ἐν τῇ αὐτῇ ῇ (2) ἀγάπῃ τε καὶ θυμιδίᾳ ἀνέγνων, καὶ σοῦ τὸ σπουδαῖον ἐπὶ καλὰ (3) τεθαύμακα καὶ δὴ καὶ πάντα κάλον κινεῖς, τὸ τοῦ λόγου, ὥστε γενέσθαι καὶ τοῖς ἀπόροις πόρον τινὰ τοῦ βίου (4)· τοῦτο πάνυ ἐπαινετὸν καὶ Θεῷ φίλον, καί γε μυρίων ἀναρρήσεων

(1) Ταῦτα ἐν τῷ περιθωρίῳ φέρεται δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένα. Τὸν χρόνον δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἄδηλον ὄντα, ῥᾶον ἐξευρεῖν παραθεμένους τὴν προηγουμένην τοῦ Ἀρσενίου ἐπιστολὴν πρὸς ταύτην, ἣν ὁ Βασίλειος ἀμοιβόμενος ἔγραφεν.

(2) Γρ. ῇ.

(3) Γρ. ἐπὶ πολύ.

(4) Τὴν ἐξ ἀπορίας τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων ταλαιπωρίαν οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀνωτέρω τοῦ Ἀρσενίου ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ ταύτης τοῦ Βασιλείου γινώσκομεν, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρας μαθητοῦ τινος πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει προστάτην αὐτοῦ ἐπιστέλλοντος, ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς ὡς περίεργα —«Γινώσκετε ὅτι ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Χατζῆ ἄλλο δὲν μοῦ δίδουν, πάρεξ τὸ »διωρισμένον τῆς καθ' ἑβδομάδος τὸ ψωμὶ καὶ λάδι ὁποῦ καίω εἰς τὴν σπου»δήν μου τὴν νύκτα. Χαριζόμενοι τῆς μακαριότητός σου δείχνουν πολλὴν ἀ»γάπην καὶ προθυμίαν εἰς τοῦ λόγου μου· μά, ἂν αὐτοὶ ὑστεροῦνται, πῶς

πρόξενον· ἐγὼ δὲ τὰ πρὸς τὸν ἡγεμόνα καὶ τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἅπερ ὡς ἀναγκαῖα ἀπαιτεῖς γράμματα, ἑκὼν εἶναι ἀναβάλλομαι πολλῶν ἕνεκα, καὶ ὅτι οὐκ ἐθέλω πολλῶν κατὰ ταὐτόν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς διολλεῖν [5] ταῖς θύραις, τὸν τῶν πολλῶν φθόνον διωθούμενος, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἃ πέπομφα πρότερον διὰ σοῦ τῷ φιλανθρώπῳ καὶ εὐτυχεστάτῳ ῥουφετίῳ, οὐδεμίαν παρ' αὐτῶν ἐδεξάμην ἀπάντησιν, οὔτε μὴν προσαγόρευσιν, εἰ ὅλως ἐπιεικῶς διῆλθον τὰ παρ' ἐμοῦ· καὶ γὰρ εἰκὸς ἦν παρ' αὐτῶν ἐκείνων ἐλθεῖν γράμματα, πρὸς οὓς καὶ ἡ ἀξίωσις, καὶ τότε εἴχομεν πιστεύειν καὶ τοῖς παρὰ τῶν ἄλλων· νῦν δέ, ἐκείνων σιγόντων, τίνα πίστιν δοτέον ταῖς φήμαις; διὸ ἵνα μὴ περιττός τις καὶ μάταιος δοκῶ τοῖς τὰ ἀλλότρια ταλαντεύουσι, τῇ τῶν καθηγητῶν μου αὐταρκείᾳ καὶ ἐνδείᾳ εἱλλόμην, ἕως ἂν ἡ τὰ πάντα καλῶς διοικοῦσα πρόνοια παρακαλέσοι καὶ ἐμέ, καὶ τοὺς περὶ ἐμὲ οἷς οἶδε κρίμασιν. Ἐπέστειλά σοι πρότερον καὶ τὰ πρὸς ἀπάντησιν ἀνήκοντα τῆς πρώτης σου ἐπιστολῆς, ἥτις περιεῖχε τὰ προβλήματα ταῦτα — «τίνα δηλαδὴ τῶν μαθημάτων παραδοτέα σοί, καὶ τίνα ἐμοί, καὶ ποῖος ἔσται ὁ τεχνολόγος· ὅτι αὐτὸς ἀηδῶς ἔχεις ἐπὶ τοῦτο, καὶ ὅτι δεινότατον εἶναι ἐν ἀδελφοῖς τὸν μὲν λέγειν οὕτως ἐγὼ θέλω, τὸν δὲ οὐχ οὕτως» — ὥστε μὲ ἐκ τούτων τῶν σῶν, τί ἕτερον, ἢ δεσποτείαν ἐκδέχεσθαι, καὶ διχογνωμίαν, καί, καθ' Ὅμηρον φάναι, πολυκοιρανίην, ἥτις οὐκ ἀγαθὸν ἐκείνῳ γνωμοδοτεῖται; ἀνθ' ὅτου γε διὰ αὐτὰ ταῦτα, καὶ ὅτι οὐχ οὕτως ἀναγκαία ἑτέρου καθηγητοῦ παρουσία, ἐπεὶ δὲ οἱ μαθητιῶντες οὕτως εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς πολλὰ καὶ μείζω τῶν μαθημάτων, ἀλλ' ἢ μόνου τεχνολόγου χρῄζουσι [6] δι' ἀναψυχὴν καὶ

»δύνανται νὰ κυβερνήσουν ἐμένα; Διὰ τούτην τὴν στενοχωρίαν ὁποῦ περνῶ »μόνος ὁ Θεὸς τὴν γινώσκει. Ἠξεύρετε ἡ μακαριότης σας ἀνίσως καὶ μὲ μοναχὸν ψωμὶ δύναται νὰ ζήσῃ τινάς, καὶ μάλιστα ὁποῦ τὰ γράμματα εἶναι »μελαγχολικά, καὶ μετὰ τὴν σπουδήν, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, πρέ»πει ὁ σπουδαῖος νὰ ἔχῃ ὄχι μόνον τὰ ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ »περισσὰ διὰ νὰ παρηγορήσῃ καὶ νὰ δώσῃ ὀλίγην τῆς φύσεως ἄνεσιν. Ἐπειδὴ »καὶ ὁποῦ ὑστεροῦμαι καὶ ἀπὸ αὐτὰ [τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα] βέβαια ἢ νὰ »ἀσθενήσω, ἢ καὶ νὰ κτικιάσω εἰς ὅλον τὸ ὕστερον· ἔπειτα μὲ λυπεῖ κατὰ »πολλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ καταφρόνησις, ὅτι ὅλοι τὸ ἠξεύρουν πῶς εἶμαι »ἐδικός σου ἄνθρωπος, καὶ μέσα εἰς τὸ Σχολεῖον δὲν εἶναι ἄλλος δυστυχέστε»ρος. Ὁ πλέον πτωχότερος τοῦ εὑρίσκονται πολλοὶ ἢ ὀλίγοι παράδες, καὶ ἀ»γοράζει ὅ,τι συμβάλλει πρὸς παραμυθίαν τοῦ σώματος· ἐγὼ μόνος ὅταν ψω»νίζουν οἱ ἄλλοι, βλέπω ἀπὸ μακριὰ καὶ θλίβομαι. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μαθή»ματα πολλὴν ὑπομένω ζημίαν, ἐπειδὴ ἡ φύσις ὅταν στενοχωρεῖται εἰς τὰ »μαθήματα ἀπὸ τὴν λύπην, σκοτίζεται καὶ ἐκεῖνος, καὶ ὅλως διόλου τὴν δυσ«τυχίαν του συλλογίζεται» — [Ἐκ τοῦ χειρογρ. σ. 231].

(5) Γρ. διοχλεῖν.

(6) Τὸ χωρίον ἔπαθεν ὑπὸ τῆς ἀντιγραφῆς. Ἴσ. γραπτ. — Καὶ ὅτι οὐχ

τούτου ἐμήν, διά τοι τοῦτο τῆς προτέρας ἀπέστην βουλῆς, καὶ λαβόμενος εἰς νοῦν ὅπως οἱ πρὸ ἐμοῦ ἀοίδιμοι καὶ σοφώτατοι ἄνδρες τὸν βίον διῆγον, οὐ κατὰ τὸ — θέλω, δηλαδὴ καὶ θέλεις — οὔτε μὴν — σοὶ ταῦτα ἔστω, κἀμοὶ δ' ἐκεῖνα, καὶ πρὸς ταῦτα ἐγὼ ἀηδῶς ἔχω — καὶ ἄλλα τὰ τῆς διαιρέσεως καὶ μάχης ῥήματα, ἀλλ' ἓν εἶχον τὰ πάντα, ἀλλήλων ἀντιλαμβανόμενοι, καὶ ἐφ' ἓν σκοποῦντες τέλος· ταῦτα δὴ κατανοήσας, ἐκείνους ὑπόδειγμα στήσασθαι ἐμαυτῷ κέκρικα, καὶ κρατήσας τινὰ τῶν παρ' ἐμοὶ μαθητευομένων, καὶ τοῦτον γνοὺς διὰ βίου ἔχοντα εὐπειθῶς τοῖς ἐμοῖς νεύμασι, καὶ τὸν δυνατὸν γυμνασθέντα τρόπον (7), βοηθὸν χρήσομαι πρὸς ἅπερ βούλομαι, καὶ μετ' ἐμέ, ἣν Θεὸς θέλῃ τοῖς ἐμοῖς ἐπινεῦσαι πόνοις, παραλήψομαι. Καὶ ταῦτα οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ θαῤῥῶν γράφω, ἀλλὰ πειθόμενος ταῖς τε ὑποθήκαις καὶ συμβουλαῖς τοῦ ἐμοῦ καθηγητοῦ καὶ γέροντος. . . . . (8). Καὶ ταῦτα εἰς τοσοῦτον· σὺ δέ μοι ὑγιαίνοις εἰς τὸ ἑξῆς εὔθυμος, ἐν καλῷ βίῳ καὶ ἀπράγμονι, καὶ ἐμοὶ ἐπευχόμενος φέρειν μακροθύμως καὶ ξενιτείαν, καὶ πενίαν, καὶ ὀρφανίαν, καὶ ἀγνωμοσύνην τῶν πολλῶν, καὶ τέλος τὴν ἀκατάπαυστον λειτουργίαν ταύτην, τὴν οἷον διδασκαλικήν, καί μοι μετὰ τῆς αὐτῆς ἀγάπης θαῤῥούντως ἐπίστελλε τὰ τῆς ὑγείας σου εὐαγγέλια· οὐ γὰρ ὅτι μὴ συνῳκήσαμεν ἀλλήλοις, ἤδη καὶ ἐμισήσαμεν, ἄπαγε! ἀλλὰ καὶ ἐφιλοῦμεν καὶ φιλοῦμεν καὶ ἐς ἀεὶ φιλήσομεν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Περίληψις

Περὶ ἑορτασίμων ἡμερῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς κ. προϊσταμένους τῶν Γυμνασίων καὶ Ἑλληνικῶν σχολείων.

Μετὰ λύπης μανθάνομεν ἐκ παραπόνων γονέων, ὅτι τῶν δημοσίων παιδευτηρίων τινὰ ἀργοῦσιν ἐν ἡμέραις μὴ συμπεριλαμβανομέναις ἐν τῷ

οὕτως ἀναγκαία ἑτέρου καθηγητοῦ παρουσία, ἐπεὶ δὴ οἱ μαθητιῶντες εἰσὶν ἱκανοὶ πρὸς [τὰ] πολλὰ καὶ μείζω τῶν μαθημάτων, ἀλλ' ἢ μόνον τεχνολόγου χρῄζουσι κτλ.

(7) Ἴσ. — καὶ [κατὰ] τὸν δυνατὸν γυμνασθέντα τρόπον.

8) Τὰς ἐν μέσῳ λέξεις, ἅτε ἀσυναρτήτους καὶ σκοτεινάς, παρελείψαμεν.

περὶ ἑορτασίμων ἡμερῶν Β. Διατάγματι τῆς 26 Ἰουλίου 1856. Ἡ τοιαύτη κατάχρησις πρέπει νὰ ἐκλείψῃ καθάπαξ καὶ ἀπολύτως. Θέλομεν δὲ μετὰ πάσης αὐστηρότητος ἐφαρμόσει τὰ τοῦ νόμου κατὰ παντὸς προϊσταμένου δημοσίου παιδευτηρίου, ὅστις ἤθελεν ὁπωσδήποτε μηνυθῇ ὡς παραβάτης τοῦ εἰρημένου διατάγματος, ἀποστερῶν οὕτω τῆς διδασκαλίας τοὺς μαθητὰς ἐν ἡμέραις μὴ ἑορτασίμοις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἀπριλίου 1880.

Ὁ ὑπουργὸς

Ν. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Κ. Φρειδερῖκος.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ.

Ἐπιτομὴ φυσικῆς ἱστορίας ἤτοι Ζωολογία, Βοτανική, Γεωλογία καὶ Ὀρυκτολογία ηὐξημένη καὶ διωρθωμένη ὑπὸ *Δ. Ἡ. Κυριακοπούλου* καθηγητοῦ τοῦ Γ' ἐν Ἀθήναις γυμνασίου. Ἐν Ἀθήναις 1880.

— **Βίοι παράλληλοι Πλουτάρχου** οἱ ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκόμενοι. Τεῦχος πρῶτον, Ἆγις καὶ Κλεομένης μετὰ σχολίων ὑπὸ *Μ. Γκιόλμα* καθηγητοῦ. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον «ὁ Παλαμήδης», 1880. [illegible] 2,50.

— **Ἀνθρωπολογίας** ἤτοι σωματολογίας καὶ ψυχολογίας στοιχεῖα ὑπὸ *Β. Ἀργυροπούλου*. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1880. 4ον. Σελ. 238. Τιμᾶται φράγκων 5.

— Λατινικὴ ἐγκυκλοπαιδεία. — **Κικέρωνος** ὁ Α' καὶ Δ' κατὰ Κατιλίνα λόγος μετὰ σημειώσεων πρὸς χρῆσιν μαθητῶν γυμνασίων ὑπὸ *Εὐαγ. Κ. Κοφινιώτου* καθηγητοῦ. Τόμος τρίτος, τεῦχος ά. Ἀθήνησι, τυπογραφεῖον «ὁ Παλαμήδης». 1880.

— Πρὸς τὴν σεβ. Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων **ὑπόμνημα τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ συλλόγου** περὶ συστάσεως καὶ συντηρήσεως ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς σχολῆς. Ἐν Ἀθήναις 1880.

Ἐν τῷ προσεχεῖ φυλλαδίῳ καταχωρισθήσεται ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Δ. Πανταζῆ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Δήμιτσα ἐπίκρισιν τῶν Χαλδαϊκῶν του.

Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν τῆς ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ **ἀλλάξωσι διαμονήν, παρακαλοῦνται ν' ἀγγείλωσι τοῦτο ἐγγράφως πρὸς τὸν κ. Δ. Η. Κυριακόπουλον καθηγητὴν τοῦ Γ' ἐν Ἀθήναις γυμνασίου.**

ΑΘΗΝΗΣΙ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
0070000041542